

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrta leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. septembra 1908.

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Sklep mlekarske šole na Vrhniki. Srbsko zadružništvo na Hrvaškem in Ogrskem. Samopomoč proti pomanjkanju krme. Važno za vinogradnike in sadjerejce. Kakšen pomen imajo pri nas gozdi in kako naj z njimi gospodarimo? Korist umetnih gnojil. Kronika Zadružne zveze. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Računski zaključki. Občni zbori. Inserati.

Sklep mlekarske šole na Vrhniki.

Mlekarstvo je med Slovenci zadnja leta postalo važna panoga narodnega gospodarstva. Doslej se je imelo boriti z mnogimi zaprekami, med katerimi ni bila najmanjša ta, da je našim mlekarjem primanjkovalo izvežbanega in strokovno izučenega osebja. Zato je bilo treba misliti na ustanovitev šole, v kateri bi si mladi ljudje, ki imajo veselje do mlekarstva, pridobili zadostnega teoretičnega in praktičnega znanja. Taka šola se je napravila, kakor znano, na Vrhniki pri ondotni uzorno urejeni mlekarski zadrugi, in je svojo nalogo rešila prav dobro, kakor je pokazal izpit, ki se je vršil ob sklepu šole dne 29. avgusta t. l.

Izpit se je vršil v šolskih prostorih vrhniške mlekarne. Od šolskega kuratorija so bili navzoči: prelat kanonik Kalan, ki je ob enem predsedoval pri izpitu in deželni odbornik dr. Lampe; dalje namestniški svetnik Frühauf iz Trsta, župan dr. Marolt, župnik Piber iz Bohinja, zastopnik Osrednje Zveze kmetijskih zadrug na Dunaju O. Riha, zastopnik Zadružne Zveze tajnik Kralj, zastopnik Zveze slovenskih zadrug vodja Rožman in mnogo drugih.

Najprej se je vršila praktična izkušnja, pri kateri so gojenci razkazovali in razlagali delo, ki se ima opravljati pri raznih strojih, parnih kotlih itd. in opisovali način izdelovanja surovega masla in raznih vrst sira.

Predno se je pričelo z izpitom v teoretičnih predmetih, podal je vodja tega tečaja, mlekarski konzulent Legvart, zanimivo poročilo o delovanju šole, ki se je pričela 1. aprila t. l. in je trajala pet mesecev. Učencev je bilo sprejetih dvajset, a eden je moral biti že prvi mesec odpuščen; dokončalo jih je šolo 19, in sicer 13 Kranjcev, 3 Štajerci, 2 Primorci in 1 Ko-

rošec. Razen enega so vsi učenci stanovali pod strogim nadzorstvom v zavodu (v prvem nadstropju vrhniške mlekarne). Tudi hrano so imeli skupno istotam. Pouk in stanovanje je bilo brezplačno; Kranjci so imeli tudi hrano brezplačno, dočim so ostali plačevali. Štajerski učenci so imeli podporo od štajerskega deželnega odbora in eden od zadružne zveze v Celju, en Korošec od zadružne zveze v Ljubljani, en Primorec pa od poljedelskega ministrstva.

Od 5. ure zjutraj do 12. ure so morali učenci po oddelkih delati v mlekarji in sirarni, pri strojih in v kemičnem laboratoriju. Popoldne od 2. do 6. ure so imeli teoretičen pouk. Od 8. do 9. ure so zopet sprejemali mleko. — V šoli, ki je tudi nastanjena v prvem nadstropju vrhniške mlekarne, je poučevalo šest učnih moči, in sicer učitelj Štrekelj (Vrhnika) računstvo in spisje, inženir Turk (Ljubljana) kemijo in bakterijologijo, tajnik Zadružne zveze Kralj zadružništvo in knjigovodstvo, sodni svetnik Mulley (Vrhnika) zakonodajstvo, dr. Marolt (Vrhnika) zdravstvo in prvo pomoč pri obolelih ljudeh, Legvart pa je poučeval tehnične predmete, mlekarstvo, sirarstvo, živinorejo, pridelovanje krme, zdravstvo živine, preiskovanje mlekarskih izdelkov, mlekarsko gospodarstvo ter nauk o mlekarskih strojih. Pri praktičnem delu pa sta pomagala učence navajati in nadzorovati domači vodja mlekarne in sirar mlekarske zveze.

V praktičnem delovanju so se učenci popolnoma izvežbali v pripravi mleka za izvoz, v izdelovanju finega, po danskem načinu delanega masla, v izdelovanju trdega in mehkega sira, pri čemer se je polagala posebna važnost na trdi švicarski sir, tako da znajo učenci izdelovati vse vrste sira od najfinejšega do najpriprostejšega trapista. Izdelalo se je

3200 kg sira vsake vrste in 1300 kg surovega masla. Pri tej množini izdelkov so se učenci pač lahko izvežbali. Posebno se je pazilo na natančno preiskovanje mleka in izdelkov, čemur je služil čisto moderno urejeni laboratorij.

Vsi učenci so se morali učiti tudi dobro in pravilno molsti ter krmiti, tako da sedaj v vsakem kraju lahko nastopijo kot učitelji v tem oziru. Molžo je poučeval gosp. Legvart sam, svoj vzorni hlev pa je iz prijaznosti v ta namen dovolila gospa Tomšičeva — Da dobe učenci večji vpogled v združništvo in da spoznajo naše mlekarke in gospodarske razmere, so napravili izlete v mlekarstvo v Logatec, Medvode, Vodic, Komendo in Mengeš; ogledali so si vzorno prašičjorejo pri gospodu Ivančiču v Medvodah, graščino Križ pri Kamniku in gospodinjsko šolo v Marijanišču v Ljubljani.

Med vsem poukom se je pazilo vedno na to, da se učenci privadijo reda, pridnosti, varčnosti, snaznosti, da postanejo misleči in delavni možje. Da učenci tudi svoje domačine lahko poučujejo, se je privzela v učni načrt tudi živinoreja, prašičereja, perutninarstvo, pridelovanje krme, zdravstvo živine za nujne potrebe.

Izpit je pokazal, da so se gojenci v primeroma kratkem času navadili zelo dosti. Na vsa vprašanja so odgovarjali tako gladko in s toliko natančnostjo, da bi se skoro ne verjelo, da je v petih mesecih mogoče doseči toliko uspehov, zlasti ker je bilo med njimi največ takih, ki so imeli navadno ljudsko-šolsko izobrazbo.

Po končanem izpitu je povzel besedo predsednik prelat Kalan, ki je povdarjal, kako velikega pomena je mlekarstvo ravno za južne pokrajine avstrijske in da se pri nas kaže še vedno premalo zanimanja za to važno panogo narodnega gospodarstva. Upati pa je, da se bodo razmere v tem oziru kmalu izboljšale. Ravno kar dokončani tečaj se je imel boriti z mnogimi težavami in le na ta način mu je bilo mogoče osigurati obstoj, da je deželni odbor ob pravem času razgnal razne spletke. Predsednik se je zahvalil učnemu osebju, pred vsem voditelju in duši tečaja, g. konzulentu Legvartu za mnogi trud in požrtvovalnost, vrhniški občini in vsem drugim prijateljem zavoda, ki so pripomogli, da se je dosegel tako velik uspeh, in ne manj tudi mlekarški zadrugi, ki je brezplačno prepustila svoje prostore v učne svrhe. Ravno dokončani tečaj je dokazal, kolikega pomena so taki tečaji za povzdigo ljudske omike, in koliko se da doseči s prav majhnimi stroški. Slediti jim mora še več drugih kmetijskih tečajev enake vrste, mlekarški tečaj pa se razširiti v deželno šolo.

Deželni odbornik dr. Lampe se je enako zahvalil raznim faktorjem, ki so pripomogli, da je ta naprava tako lepo uspela in je povdarjal, da bo tudi deželni

odbor vedno pripravljen, podpirati take in enake tečaje, katerih korist je očitna, če so res praktično in potrebam našega ljudstva primerno urejeni. — Vrhniški župan dr. Marolt je zagotavljal v svojem govoru, da bo občina Vrhnika vedno rade volje podpirala enake prireditve.

S tem je bila zanimiva izkušnja pri kraju, in predsednik prelat Kalan je razdelil gojencem izpričevala priporočajoč jim, da naj se na podlagi v šoli dobljenih naukov izobražujejo tudi v bodoče in tako vsak po svojih močeh delujejo v gospodarsko povzdigo naše domovine.

Končno še omenimo, da si je mlekarški tečaj na Vrhniki v kratkem času svojega obstanka pridobil že velik ugled tudi na zunaj. Koncem meseca maja se je bila priredila razstava mlekarških izdelkov in tečaj za voditelje zadrug. Mlekarna, ki je urejena po danskem načinu, si je ogledalo že mnogo tujcev, med njimi tudi prav odlične osebe, ki so se zelo pohvalno izrazile o tem zavodu, ki spada med najlepše na avstrijskem jugu.

Srbsko združništvo na Hrvaškem in Ogrskem.

V zadnji številki smo navedli nekaj podatkov o razvoju združništva v kraljevini Srbiji. Da bo pa slika o srbskem združništvu popolna in celotna, ozreti se nam je tudi na sosedno Hrvaško in Ogrsko, kjer tudi deluje lepo število srbskih zadrug.

Na Ogrskem imajo Srbi 102 zadrugi, na Hrvaškem pa jih je koncem l. 1907 bilo 149, torej vsega skupaj 251. Na novo je bilo v tem letu ustanovljenih 12 zadrug.

Članov so imele vse te zadruge 7887, kar znači ravno toliko družin z 45.552 dušami. Med združniki je 119 duhovnikov, 128 učiteljev, 134 trgovcev, 348 obrtnikov, 6976 kmetovalcev in 182 od drugih poklicev. Od celokupnega števila je bilo 5499 združnikov pismenih, 2388 pa nepismenih.

Vsi združniki so imeli 68.926 oralov zemlje v najnižji vrednosti K 38.526.532, vrednost njihovih hiš se je cenila na K 11.122.799, vrednost premičnin pa na 7.689.989 kron. Vknjiženih dolgov so imeli vsi združniki 3.477.177 kron, nevknjiženih pa 2.050.689 kron. Brez premoženja jih je bilo 184, 4157 jih je imelo premoženja pod K 5000, 1943 od 5—10.000 K, 1130 od K 10—20.000, 256 od kron 20—30.000, 133 od K 30—50.000, 84 pa nad kron 50.000.

Koncem l. 1907 so združniki svojim zadrugam dolgovali K 2.159.211.04 in se je ta vsota porazdelila v 11.668 posojilih. Posojila so bila dana v sledeče namene:

za seme 190 posojil v znesku . . .	18.089.58 K
„ živež 556 posojil v znesku . . .	46.133.56 „

za krmo 561 posojil v znesku . . .	45.544·07 K
„ vprežno živino 1576 posojil v znesku	259.659·01 „
„ plemeno živino 1602 posojil v znesku	207.566·49 „
„ arondiranje zemlje 2351 posojil v znesku	563.773·37 „
„ nakup zemlje 1068 pos. v znesku	392.221·56 „
„ nakup in stavbo hiš 707 posojil v znesku	153.581·61 „
„ nakup poljedeljskega orodja 361 posojil v znesku	57.879·77 „
„ izboljšanje vinogradov 516 posojil v znesku	77.435·13 „
„ druge kmetijske panoge 171 pos. v znesku	36.920·45 „
„ umetna gnojila 53 pos. v znesku	10.375·17 „
„ služinčad 8 posojil v znesku . . .	400— „
„ izplačanje hišnih delov 39 posojil v znesku	6.144— „
„ za izvrševanje obrta 103 posojil v znesku	18.723·18 „
„ izvrševanje trgovine 78 posojil v znesku	27.173·58 „
„ odplačilo dolga 672 pos. v znesku	122.532·97 „
„ davke in pristojbine 300 posojil v znesku	25.284·16 „
„ hišne potrebe 374 posojil v znesku	37.087·54 „
„ razne druge svrhe 382 posojil v znesku	52.685·84 K.

Največ posojil se je dalo za arondiranje (zložbo) zemljišč. Od 251 zadrug se je bavilo z arondiranjem 127, ki so za svoje člane zarondirale 14.616 oralov. Ta zemlja se obdeluje skupno (v podzadrugah) in pojedino (deljena med zadružnike). Skupno se je obdelovalo 4413 oralov in sicer v 108 podzadrugah, v katerih je bilo vsega skupaj 1285 članov. Ostali svet je bil razdeljen med 1215 zadružnikov. Poleg tega so zadružniki arondirali še 10.646 oralov na svojo roko. Leta 1907 so vsi zadružniki obdelovali torej skupno 25.262 oralov tuje (arondirane), 68.926 oralov pa lastne zemlje.

Od navedenega števila posojil jih je bilo 2529 pod 50 kronami; 3331 od 50 do 100 kron; 3354 od 100 do 200 kron; 1156 od 200 do 300 kron; 567 od 300 do 400 kron; 208 od 400 do 500 kron; 155 od 500 do 600 kron; 50 od 600 do 700 kron; 50 od 700 do 800 kron; 18 od 800 do 900 kron; 56 od 900 do 1000 kron; 194 pa nad 1000 kron.

Imovina vseh zadrug koncem 1. 1907:

Gotovina	112.274·03 K
Posojila	2.159.211·04 „
Vloge zadrug pri centralni blagajni	377.747·28 „
Odnos	2.649.232·35 K

Prenos	2.649.232·35 K
Vrednostni papirji	93.954·56 „
Inventar	37.526·63 „
Nepremična imovina	99.010·50 „
Osnovni stroški	7.253·97 „
Razno	11.107·37 „
Skupaj	2.898.085·38 K

Dolgovi vseh zadrug koncem 1. 1907:

Deleži članov	76.997·44 „
Rezervni zakladi	99.555·08 „
Dolg pri centralni blagajni	1.004.907·44 „
Hranilne vloge	1.486.545·28 „
Stalne hranilne vloge	186.118·88 „
Male hranilne vloge	23.893·80 „
Dobiček	20.067·46 „
Skupaj	2.898.085·38 K

Vlagatelj je bilo 13.302. Od tega odpade 3552 vlagateljev na hranilne vloge, 7676 na stalne hranilne vloge in 2074 na male hranilne vloge.

Celokupni promet je leta 1907 znašal kron 14.317.508·39, leta 1906 pa 12.649.700·04.

Po „Privredniku“.

Samopomoč proti pomanjkanju krme.

Letošnja suša je povzročila neizmerno škodo našemu kmetijstvu. Najbolj prizadeta je živinoreja, ker manjka za njo potrebne krme. Prizadeto je pa tudi naše poljedeljstvo in sploh vse naše gospodarstvo. Škoda, ki jo trpi naša živinoreja, ne obstoji samo v tem, da smo prisiljeni živino odprodajati, ampak tudi v tem, da jo moramo oddajati po slepi ceni, vzlic temu, da je cena krme nenavadno visoka. Kaj takega se ne dogaja pri nobeni drugi obrti, da ob visokih pridelovalnih stroških nima pridelek nobene cene — kakor se godi sedaj z našo živinorejo, ki ima vsled dragocene krme velike stroške — za živino pa nobene cene.

Pomanjkanje krme je pa tudi za poljedeljstvo hud udarec, kajti če manjka krme manjka tudi gnoja. Naravni nasledek tega pa je, da se bo letošnja suša poznala tudi še drugo leto po naših njivah. Posebno velika je pa škoda po travnikih in deteljiščih. Mnogo trav in zeljišč se je posušilo s korenino vred, vsled česar se je prej gosta ruša zredčila, tako da je še vsled tega pričakovati v prihodnjem letu manj košnje.

V tej stiski, ki posega s svojimi žalostnimi posledicami globoko v vse naše gospodarstvo in naše premoženjske razmere, potrebujemo nujne in izdatne pomoči. Vse pa kaže, da bo vnanja pomoč veliko premajhna in da si moramo sami pomagati, ako hočemo prestati težko gospodarsko katastrofo, v katero nas je spravila letošnja suša.

Najhuje je prizadeta naša živinoreja. Zaradi tega trpe tudi najhuje gospodarji po živinorejskih okrajih, ki so navezani na dohodke iz živinoreje. Naša dolžnost je, da varujemo pred vsem živinorejo pred pretečo nevarnostjo. Nekaj živine se mora v takih letih prodati. Kar je pa za kmetijo neobhodno potrebujemo, to moramo ohraniti in prerediti čez zimo.

1. Spravljanje raznih krmil za zimo.

Sedaj je čas, da spravimo za zimo kolikor mogoče raznih pridelkov in odpadkov, ki se dajo porabiti za krmo. Spraviti je predvsem vso slamo, tudi tisto, s katero smo dosedaj nastiljali, kakor turšično slamo in ajdovico. Tudi pšenične in ovsene pleve je vse porabiti za krmo in pozimi pomalem primešavati drugi krmil. Skrbno je spraviti tudi gozdno travo, ki se pušča sicer v nemar. V vinskih krajih je porezano trtno mladje posušiti in za zimo spraviti. Tudi vinske in sadne tropine naj se posuše in spravijo za zimo. Kjer se dobi žaganje, se da tudi to porabiti za krmo. Na Francoskem se v letih pomanjkanja tare in melje tudi trtna rezina, ki jo živina rada žre. Tudi v naše kraje bo treba dobiti take stroje, ker se lahko na ta način precej veliko krme dobi.

Za nastil bo rabiti letos posebno gozdni nastil. Sedaj je čas, da se mah grabi in suši, pripravlja praprot, rabi smečje. Jeseni bo treba zopet listje grabiti. V takih letih nam mora gozd pomagati iz stiske.

2. Varčno gospodarstvo s krmo.

S krmo je treba v takih letih silno varčno gospodariti. Nič se je ne sme izgubiti po nemarnem. Vsaka bilka naj se skrbno porabi.

Za varčno gospodarstvo je pa treba sledečega ravnanja pri krmil:

a) namesto cele krme naj se poklada rezanica. Rezanica je potrebna tudi zaradi tega, da se različna krmila lahko mešajo in da živina manj okusne krme ne more puščati;

b) krma naj se pripravlja za pokladanje, s tem, da se soli in zabeli z močnimi krmili. Le na ta način se da tudi manj okusna in težje prebavna krma izkoristiti in dobro porabiti;

c) namesto po trikrat, naj se le po dvakrat živini poklada, ker pri goveji živini popolnoma zadoštuje dvakratno pokladanje. Zjutraj bodi glavno krmljenje, popoldne manj izdatno. Pri dvakratnem krmljenju se manj krme shodi, razvleče in pogubi;

d) posebno važno je, da upeljamo tudi natančen red za pokladanje in da dajemo živini dan za dnevom enako veliko krme.

Vsa spravljená krma naj se primerno razdeli za celo zimo in naj se tako poklada, da jo dobiva živina skozi celo zimo v enakih množinah. Tak red je potreben za tistega, ki poklada krmo, posebno pa

ugaja živini, ki se ob rednem krmljenju veliko bolje počuti, kakor vidimo to tudi pri vojaških konjih.

Če odmerjamo krmo, računamo navadno takole: Za vsakih 100 kg žive teže je treba živini povprek 3 kg suhe krme (ali štirikrat toliko zelene krme ali kosenstva). Če je krava n. pr. 400 kg težka, potrebuje potemtakem 12 kg suhe krme (rezanice) na dan, če je 500 kg težka 15 kg itd. Seveda bo treba letos marsikomu zmanjšati to možino, da bo izhajal. Rezanica naj se v prvo stehta, potem pa meri in daje na koše. To pa redno, ker bomo na ta način največ privarčevali.

3. Nakup sena.

Če se dobi seno, seveda dobro seno, po primerno ugodni ceni, potem se v letih pomanjkanja na vsak način priporoča, da ga kupujemo in da se na ta način kolikor mogoče varujemo pred prisilnim prodajanjem živine. Le žal, da ga je v letih pomanjkanja težko dobiti, da je silno drago in da so podpore iz javnih sredstev navadno prenizke in zato dosti premalo izdatne. Letos so gospodarji mnogo sena, ki se ima kupiti z državno podporo, naročili potom županstev in bi bilo zato nujno želeči, da ga tudi dobe po ugodni ceni in primerno dobri kakovosti. Omeniti pa je, da bi ga morali gospodarji ob letošnjem splošnem pomanjkanju krme tudi toliko naročiti, da se pokaže pomanjkanje res v pravi luči. Ali znani so nam slučaji, da so dobri posestniki naročili po 15 meterskih stotov, torej še toliko ne, kolikor ga rabi ena krava čez zimo. Tako se ne spričuje pomanjkanje!

4. Nakup močnih krmil.

V takih letih, ko si moramo pomagati s slamo in z manj vrednimi krmili, je na vsak način potreba, da si vzamemo za pomoč tudi močna krmila, kakor n. pr. lanene tropine, sezamove tropine, otrobe itd. Taka krmila napravijo slamo okusnejšo in bolj tečno. Potrebna močna krmila naj se skupno naroče v celih vagonih, da so ceneja in da vožnja manj stane. Ravno tako važno je tudi, da vzamemo na pomoč sol in klajno apno, in bi bilo nujno želeči, da se tudi sol v takih slučajih ceneje dobi kakor navadno.

5. Izkoriščanje jesenske paše in zelene krme.

Letos je treba jesensko pašo do zadnjega izkoristiti in do čistega porabiti. Zelišča na paši, ki jih živina pušča, a so sicer zdrava, naj se poškrope s slano vodo, da jih živina pobere. Z dolgo jesensko pašo po travnikih, pašnikih in gozdih se da mnogo krme prihraniti za zimo.

Tu je omeniti tudi naprave pušljev za zeleno krmo. Razno grmovje in listnato drevje daje čisto dobro krmo, ako se veje porežejo in predlože živini. Tako na primer dajejo jesen, hrast, bukev, javor itd. dobro in porabno krmo.

6. Skrb za zgodnjo pomladno krmo.

V letih pomanjkanja je posebno važno, da skrbimo za zgodnjo zeleno krmo v prvi spomladi. Priporoča se zaradi tega, da sadne vrtove dobro pognojimo, zlasti z gnojnico. Dobro pognojena trava nam daje najprvo zeleno krmo. Ravno tako se priporoča pa tudi setev zimske rži za zeleno krmo. Zimska rž daje na njivah najugodnejšo zeleno krmo in bogato košnjo.

7. Prodaja živine.

Z vsako prisilno prodajo živine trpi gospodarstvo, kajti živine nimamo samo zaradi tega pri gospodarstvu, da nam spravlja krmo v denar, ampak redimo jo tudi zaradi tega, da nam pomaga pri gospodarstvu s svojim gnojem in delom. Res je to, da ima biti v današnjih razmerah gnoj postranski pridelek ali navsezadnje je gnoj vendarle vir novih pridelkov, novih dohodkov in je za vsako gospodarstvo neobhodno potreben.

Če ni živine, pa tudi gnoja ni. V umetnih gnojilih imamo sicer jako važna pomožna gnojila ali s samim umetnim gnojem se pri nas ne da gospodariti. Vse to je imeti v mislih, kadar se odločujemo za prodajo živine. Pomisliti je tudi, da živina ne zraste čez noč, da je njena prireja počasna, kakor tudi to, da živina nima sedaj nobene prave cene in da ji bo cena na spomlad močno poskočila. Zato naj se pa proda le to, kar se mora, kar ni mogoče rediti čez zimo. Proda naj se v tem slučaju slabšo in manj vredno živino. Najlažje se odda mlada, jalova goved, najtežje dobro, plemeno goved.

8. Pomanjkanje gnoja.

Naravni nasledek pomanjkanja krme je pomanjkanje gnoja in z ozirom na manjšo vrednost raznih krmil, ki se morajo v takih letih pokladati, tudi slabša vrednost gnoja. Gnoj je pa glavni pogoj za vzdrževanje zemljine rodovitosti. Zato pa letošnje pomanjkanje krme ne pomeni samo velike izgube v živinoreji, ampak tudi v poljedelstvu. Vsa naša skrb se mora letos obračati na to, da ravnamo kar najskrbneje z gnojem in da porabimo za gnoj vse, kar se da dobiti. Skrbeti je za nastil in za to, da se pridelanega gnoja in gnojnice nič ne pogubi.

9. Nakup umetnih gnojil.

Da se čim prej poravna škoda, ki jo je napravila suša po naših travnikih in deteljiščih, je nujna potreba, da se travniki dobro gnoje. Le s tem bomo dosegli, da se bode ruša zgostila, košnje pa zopet izboljšale. Zato se za njo priporoča poraba umetnih gnojil, ki so izkušeno dobra za jesensko gnojenje travnikov.

Vse to je tista samopomoč, ki nam je letos neobhodno potrebna, ako hočemo obvarovati našo živi-

norejo prevelike izgube in lažje prestatati udarec, ki ga je zadela letošnja suša našemu kmetijstvu.

Ravnatelj V. Rohrmann.

Važno za vinogradnike in sadjerejce.

Malo je dandanes tako nevednih vinogradnikov in sadjerejcev, ki bi ne vedeli, da so vzrok postanku vina prave vinske droži. Prav tako bo že tudi precej splošno znano, da je v samohotno kipečem moštu, poleg pravih vinskih droži, še kopa drugih mikroorganizmov (divjih droži, bakterij, plesni itd.) Le-ti organizmi so sovražni pravim vinskim drožem, ker jim odtegujejo iz mošta prepotrebne hranine ter jih s tem ovirajo v njih kipelnem delovanju. Razven tega izločujejo ti organizmi pri svojem življenjskem delovanju preosnovine, ki dajejo vinu raznovrsten, često jako neprijeten vonj in okus ter tako kvarijo njegovo dobroto. Poleg vsega pa so nekateri izmed teh organizmov tudi budileci raznih vinskih izprememb, ki jih imenujemo vinske bolezni.

Umevno je torej, da vinogradnikom ne more biti vse eno, katere vrste teh škodljivcev in v kaki množini se v mostu zaplode, ker niso samo v kipelno oviro pravim vinskim drožem, ampak morejo tudi povzročiti, da postane vino kot kipelni proizvod pomanjkljivo in malovredno. Zato pa mora pravilno in racionalno ravnanje z moštom in vinom staviti meje razvoju škodljivcev čistega kipenja in vina, da se morejo prave vinske droži, ki bijejo jako težaven boj s temi škodljivci, krepkejšje razviti ter stvoriti boljši vinski pridelek.

Najboljše bi bilo seveda, če bi se mošt pred kipenjem pri 55 stopinj C pasteriziral in potem z dodatkom čistih droži pokipel. Toda ta način je zaradi dragocenih naprav vsaj za mali obrat veliko predrag in vsled tega tehniško neizvedljiv.

Poznamo pa še drugi način, ki daje tudi prav dobre uspehe. Po tem načinu je potreba dodati sveže iztisnjenemu moštu še prej, preden je začel kipeti, zadostno množino dobrih vinskih droži. S tem dobijo prave vinske droži takoj v začetku kipenja premoč, vsled česar nastaja hitro alkohol, ki ovira s svojo strupenostjo neprijatelje pravih vinskih droži in čistega kipenja v nadaljnjem razvoju. Z dodatkom čistih droži se doseže torej čisto kipenje mošta in s tem omeji škodljivost drugih mikroorganizmov, vsled česar njih vpliv na vinski pridelek ne pride do nobene veljave. Poslednji način je tako preprost in obenem tako poceni, da ga je mogoče vpeljati tudi v najmanjšem obratu z najboljšimi uspehi.

S pravilno uporabo čistih droži so zajamčene vinarstvu tako velike koristi, da bi se jih moral posluževati vsak vinogradnik v svojem vinogradstvu.

Ne le, da čiste droži pospešujejo čisto in zanesljivo kipenje mošta, ampak s pomočjo teh pridelana vina se tudi hitreje čistijo in imajo mnogo boljši vonj in okus.

S prav tako dobrimi ali pa še boljšimi učinki, kakor pri pridelovanju vina iz vinskega mošta, se morejo rabiti čiste vinske droži tudi za pokipenje sadnega mošta. Na to se opozarjajo kmetovalci in sadjerejci zlasti letos, ko vse kaže, da bo sadje izvanredno bogato obrodilo.

Pa tudi v kletarstvu in še zlasti tedaj, kadar se hočejo z na novo vpeljanim kipenjem odpraviti napake in bolezni starine (starega vina), se morejo čiste vinske droži rabiti z velikim haskom in uspehom.

Pripomniti pa je, da je za uspeh čistih vinskih droži potrebna njih pravilna in pravočasna uporaba. Ako se dodenejo torej čiste vinske droži šele k moštu, ki že močno kipi, potem od njih ni pričakovati nobenega dobička. Sploh je vseh dosedanjih neuspehov čistih vinskih droži kriva njih nepravilna uporaba. Zato je potrebno, da se vinogradniki in sadjerejci pravočasno preskrbijo s čistimi kulturami pravih vinskih droži. To se mora zgoditi vsaj tri do pet dni pred mastenjem, da se pravočasno in po predpisu nastavijo droži, kajti kmetijsko-kemično preizkuševališče odaja zdaj samo v steklenih cevkah (epruvetah) na želatini vinskega mošta vzgojene samočiste vinske droži, ki niso naravnost uporabne, ampak se morajo le-te poprej razmnožiti v malih množinah sterilizovanega mošta, s katerim se potem večje množine vinskega ali pa sadnega mošta pokipe.

Samočiste droži se dobivajo pri kmetijsko-kemičnem preizkuševališču za Kranjsko v Ljubljani. Cevka s samočistimi droži stane z navodilom o uporabi vred 20 h, s poštnino in zavojem pa 35 h. Znesek se more vplačati v pisemskih znamkah in se mora plačati naprej, ker se sicer povzame. Ena taka cevka s samočistimi drožmi zadostuje za pokipenje pet do 10 hektolitrov sveže iztisnjenega vinskega ali pa sadnega mošta.

Za ravnateljstvo kmetijsko-kemičnega preizkušališča za Kranjsko v Ljubljani: Ign. chem. J. Turk.

Kakšen pomen imajo pri nas gozdi in kako naj ž njimi gospodarimo?

Kedar je pri nas na prodaj kako posestvo, vselej se zanimajoči kupci in posredovalci ozirajo najbolj na velikost in kakovost pripadajočega gozda. Naravni razum in čut jim velita, da ima k umnemu gospodarstvu spadati primerno velik in oskrbovan gozd. Vendar nahajamo zelo malo tako umnih občin in malih posestnikov, kateri bi racionalno ravnali z gozdi, ki bi mislili na prihodnost

ter bi zlasti s pomlajenjem in z zasaditvami za naraščaj skrbeli, ki bi prihodnji generaciji zapustili v gozdih veliko vrednost in bi sedanji kras naše dežele ostal neprikrajsan.

Ravno pri nas na Kranjskem ima gozd izredno krajevno važnost za našo lesno obrt, za uspešno kmetovanje in za bodoče stališče cele dežele. Kot tak je glavni steber narodnega premoženja in sedanjega ter bodočega blagostanja našega prebivalstva. Tu hočemo to njega vrednost z nekaterimi podatki posebno pojasniti in hočemo s tem napotiti naše gospodarje, da bi posvetili vso svojo pozornost na gozd ter bi s tem sebi in svojim naslednikom neprecenljivo mnogo koristili.

Vrednost gozda za lesno obrt.

Na Kranjskem je lesna obrt precej razvita. V deželi se nahaja dokaj parnih žag in nad 600 žag z vodno silo. Jako mnogo obtesanega lesa se proda doma za mizarski in stavbarski obrt, mnogo se ga izvažata tudi v inozemstvo. Lesena roba se nareja v kočevškem, ribniškem in velikolaškem sodnijskem okraju in na Gorenjskem v bohinjski, selski in poljanski dolini. Mizarstvo je razširjeno po vsej deželi, najbolj pa v Ljubljani in njeni okolici. — Kranjska dežela ima 442.309 ha (44,43% rodovitne zemlje) gozdov; njen letni pridelek se preračunava na 886.200 m³ lesa in od tega odpade za obrt in prodajo približno 40%, za kurjavo 60%.

Vrednost gozda za uspešno kmetovanje in ugodno podnebje je neprecenljiva.

Gozdi vstavljajo in razbijajo vetrove. Vsak vè, da v gozdu nima veter take moči kakor na planem. Po krajih, kjer so po gorah izsekali gozde, čuti se kmalu, da po dolinah dobivajo vetrovi večjo moč. Doline postajajo hladne in manj rodovitne, pasebno sadno drevje trpi in spomladirado pozebe. Dež pada bolj neredno, pogostoma nastopajo suše, dež prihaja rad z nalivom, nevihte z viharji se množè in toča rada ropoče. Gozd nadalje hladi po leti zrak in ublažuje vročino. Z vsakega drevesa, iz slehernega peresa hlapi vodna para, pa vzdiguje se tudi več ali manj iz vlažnih gozdnih tal. Da se pa more vodna kapljica spremeniti v paro, potrebuje toplote in to daje zrak. Radi tega je zrak v gozdu hladnejši kot na planem, ne glede na to, da se pod košato streho zelenih vej zrak nikoli ne more od solnca toliko segreti, kakor na prostem. Po naravnem zakonu si pa želi hladnejši gozdni zrak izenačiti toploto z vnanjim gorkejšim in zato veje zjutraj hladi vetrič iz gozda. Po dnevi se zemlja na solncu segreje, po noči pa ohladi. Gozdna tla se zaradi zelene strehe nad seboj ne morejo toliko ugrejeti, po noči se pa tudi ne toliko ohladiti. Gozdni zrak je tedaj zvečer toplejši od zunanjega in zato pihlja na večer hladi vetrič proti gozdu. Tako ublažuje gozd

po leti veliko vročino in brani, da se toplota prehitro ne menja, kar je posebno imenitno spomladi in jeseni, ko mnogim sadežem preti mraz in slana. Odtod sledi, da so na Kranjskem nevihte na Krasu. V Postojni n. pr. znaša srednje število dnij z nevihto 45 na leto, skoro največje v Avstriji; za Ljubljano znaša 31, za Novo mesto 32, za Kočevje 27. Istotako različna je množina padavine, ki pade na raznih mestih. Največjo padavino imajo v Hermsburgu (3293 mm), potem sledi Idrija (2304 mm) nadalje Jesenice (1735 mm), Kočevje (1529 mm), Črnomelj (1403 mm), Novomesto (1120 mm) in Krško (1058 mm).

Nasledki dežja so v gozdu drugačni nego po goličavah. Naj lije še tako silna ploha, vodeni curki se razbijajo na vejah in na listji ter padajo v kapljah na tla. Zeleni mah, suho listje in zemlja se napije te vode, vsa tla se je do sitega nasrkajo, odteka je naposled ravno toliko, kolikor je zemlja ni mogla popiti, in še ta se ocea počasi. V dolino prišumi šele tedaj, ko je ondi voda dolinske plohe že odtekla. Na parobju obširnih gozdov zato vro vrelci in potoki, katerim navadno vse leto vode ne zmanjka in ki tudi v dolgotrajnej suši popolnoma ne usahnejo.

Na zemljišču, katero poljedelstvu ne ugaaja, morejo jako dobro rasti gozdna drevesa; prav zaradi tega je gozd velevažen, ker more posestniku dajati še kak dobiček, ko bi sicer dotična zemlja pusta, neplodnosna ostala. Vsa strma zemljišča se zelo težavno obdelujejo, a za gozd so jako pripravna, ker razun dobička tudi varujejo, da hudi nalivi ne odneso že tako plitve gornje zemlje. Iz gozda jemljemo sleherno leto potrebno steljo. Ž njo oropavamo gozd, zato si pa zboljšujemo obdelano zemljo. Čim več je v katerem kraju gozdov, tem ugodnejše je podnebje, bolj enakomerna je temperatura, manjkrat so nalivi, plohe, toče itd. Tako podnebje je bolj zdravo za človeško in živalsko življenje.

Vrednost gozdov za prihodnost.

Zaradi bližine Trsta kot glavnega izvoznega mesta na Jadranskem morju za Italijo, Grško, Francosko, v Afriko, imajo naši gozdi še posebno vrednost. Sedanja množina obdelanega in v izvoz namenjenega lesa v naših sosednih kronovinah se bode polagoma zmanjšala, sedanjí neprimerni in za našo lesno kupčijo krivični železnični tarifi se bodo umaknili, cena lesa se bode še bolj povzdignila in vsak posestnik gozda tudi v neugodnih krajih, bode zamogel svoje blago primerno drago prodati. Ti-le podatki bodo to razjasnili. Največ gozdov ima Rusija, namreč 38% vse prod. zemlje potem Avstrija, in sicer z 18,908.040 ha gozdov ali s 30·39%, za njo pride Nemčija s 25·7%, Španija z 20·8%, Francoska s 15·8%, Italija s 14·5%,

Angleška s 3·6% itd. — Vsled bližine Italije, Grškega itd. ima naš les vedno prednost. Pa tudi v Avstro-Ogrski zavzema kranjska dežela boljše mesto. Največ gozdov ima Štajerska 47·94% vse plodovite zemlje, potem pride Kranjska s 44·43%, nato Koroško s 44·24%, Bukovina s 43·17%, Tirolska s 38·87%, Hrvaško z 38·05%, Nižje-Avstrijsko s 34·24%. Zgornja Avstrija s 34·02%, Šlezija s 33·83%, Istra s 33·21%, Solnograško z 32·42%, Dalmacija z 29·75%, Češko z 29·01%, Ogrsko z 28·48%, Moravsko s 27·44%, Predarelsko s 26·01%, Galicija s 25·76%, Trst z okolico s 23·33% in Gorisko z 22·96%.

Naša ugodna lega, množina gozdov, sila, dostikrat zapravljalivost in lehkomiselnost, razdelitev občinskih gozdov itd. so pa vzrok in posledice, da jemljemo iz naših gozdov, razun državnih in po večini grajščinskih, ki obsegajo 29% vseh gozdov, več lesa, kakor ga priraste, zato imamo pač obsežne gozdne parcele, zrelih gozdov za posekanje pa vedno manj. — In da gozdna postava z dne 3. grudna 1852 in z dne 3. julija 1873, št. 39 ne čuva in zabranjuje devastacije, bili bi še v neugodnejšem položaju.

Da moremo lesno obrt v enakim uspehom v prihodnosti negovati, da nam procvita dosedanja hišna lesna industrija, da se zamoremo baviti v dosedanji meri z mizarstvom, sploh, da nam ostane sedanja mala obrtnija v deželi, od katere se živi 4·3% vsega prebivalstva z 21.556 ljudi; da zamoremo glavni dohodek našega prebivalstva v kmetijstvu ne-le vzdržati, ampak da smemo opravičeno upati in pričakovati, da se bode kmetijstvo v deželi povzdignilo in s tem obstoj 71·9% našega prebivalstva na deželi t. j. 358.783 ljudi zboljšalo; da nam ostane dosedanje ugodno podnebje nespremenjeno; da nam ne usahne vir dohodkov iz gozdov, katerega imamo sedaj, ko nam je gozd neka hranilnica, kamor se zatečemo v največji potrebi; da si s posekanjem gozdov ne oropamo našega najlepšega kinča, ki vsako leto ob enem privabi na tisoče tujcev in meščanov v naše gorate kraje — zato pazimo na gozde, da jih ne posekamo lahkomiselno in brez največje potrebe, amgak skrbimo za njih boljši razvitek s tem, da jih trebimo, čistimo, pomlajujemo, da vse goličave na novo zasadimo. Zlasti v spomladnem času z zasaditvami gozdnih sadik, ki se v gozdnih drevesnicah v Ljubljani in v Rudolfovem po prav nizki ceni dobijo.

Skrbimo in posnemajmo vzgledne gospodarje in grajščine, ki vse prazne ali posekane gozdne parcele vedno zasajajo, da ohranimo vsaj dosedanji obstoj in velikost gozdov. Ako se bode namreč po dosedanjem načinu še nadalje vedno le več in še ne za po-

sekanje zrele gozde izsekavalo, prišli bomo v nekaterih letih do žalostnega prepričanja in do britkega spoznanja, da bode naša lesna obrt začela birati, da bode kmetijstvo propadalo in da bode naše podnebje neugodno postajalo. In kaj tacega obvaruj Bog našo zemljo! Zato pazimo na gozd, kakor na zenico v očeh in skrbimo za njega pomlajenje in posaditev, dokler je še čas! — Od obstoja gozdov zavisi prihodnje blagostanje našega naroda, osobito kmečkega prebivalstva!

Korist umetnih gnojil.

Razumen in skrben kmetovalec sestavi si v pričetku leta načrt, po katerem namerja v novem letu gospodariti. Merodajne in odločne mu bodo pri tem razmotrivanju dosedanje izkušnje, gmotno stanje, vzgledi sosedov in poduk, ki ga pridobiva od strokovnjakov, od izkušenih mož, od stremljenja in potrebe časa in iz gospodarskih spisov.

Ne dá se tajiti, da bode pri naših razmerah v tem načrtu zavzemala živinoreja prvo mesto.

V nerazdružljivi zvezi z umno živinorejo je pa pridelovanje krme, katera se pridobiva na njivah, travnikih in pašnikih.

Ker je pri nas zlasti umno obdelovanje travnikov in pašnikov premalo znano in razširjeno in je osobito poraba umetnih gnojil: Tomasove žlindre, superfosfat kostne moke, rudninski superfosfat, kajnit in žveplenokisli kalij — primeroma še majhna. Ker se bo kmalu približal pripraven čas, da si nakupimo ta gnojila in jih deloma raztrosimo, zato hočemo v naslednjem naše gospodarje — kmetovalce opozoriti na korist, ki si jo pridobijo z uporabo teh gnojil.

Kakor je znano, občno je navada, da pri nas travnike in pašnike površno ali malo oskrbujemo t. j., da se za povzdigo travnikov in pašnikov gledé rodovitnosti, dobrote trav itd. malo ali nič ne trudimo, še celo, kar se tiče pašnikov, pač pa da hočemo le leto za letom po mogočnosti izdatne košnje in dobro pašo. Travniki in pašniki so podobni gozdom, katere bi radi le izkoriščali in sicer drevesa iz njih prodajali in listje po njih grabili. Odkod naj pa dobivajo drevesa potrebni živež, da zamorejo rasti in uspevati, na to ne deluje nikdo. Istotako želimo od travnikov in pašnikov le dohodke. Kako naj pa trava zraste, o tem ne premišljujemo dosti. In vendar, kakor potrebuje vsaka žival za svoje življenje hrano, tako jo mora imeti tudi sleherna rastlina. Najočividneje se nam pokaže to na njivah: čim skrbneje smo našim kulturnim rastlinam postregli, tem izdatnejše pridelke pričakujemo. Isto pravilo velja tudi za travnike in pašnike.

Dosedaj smo bili navajeni, da smo travnike vsako spomlad kamenja strebili, krtine zrahljali, pri naprednih kmetovalcih jih s travniško brano zrahljali, in mahu očistili, vse drugo smo prepustili naravi, le v posamičnih posnemanja vrednih slučajih smo opazili, da so jih z gnojnico pognojili.

Dokler smo imeli v naših hlevih manj živine in živinoreja ni toliko donasala; dokler so bili stroški vsacega posameznega kmetovalca manjši in je zajemal iz drugih izdatnih virov; dokler so bili pašniki obsežni in travniki v rodovitnosti niso pešali, je dosedanje obdelovanje za silo zadostovalo in se ni čutila potreba, da zboljšujemo naše travnike in pašnike. Predrugáčene današnje razmere zahtevajo boljše, in kakor pravimo, intenzivno obdelovanje travnikov in pašnikov, ker si želimo iz živinoreje večjih dohodkov. To delo ni niti težavno in obsežno, niti ni drago, donáša nam pa toliko koristi, da se ga moramo poprijeti, ako nočemo največjo škodo sebi, svojim koristim in povzdigi umne živinoreje.

Ni tu namen vse točke navésti, po katerih naj se razumen in skrben kmetovalec ravna, da bode pravilno in intenzivno obdelaval svoje travnike in pašnike, ampak opozoriti ga hočemo le na potrebo in korist, ki si jo pridobi z gnojenjem z umetnimi gnojili.

Natančni poskusi so neovržno dokazali, da ako manjka rastlini le ena neobhodno potrebna redilna snov, tedaj ona ne more rasti, ne se razvijati ampak usahne.

Ako pa dobiva rastlina ene neobhodno potrebne redilne snovi v premajhni količini in če tudi se nahajajo druge redilne snovi v zadostni ali v veliki množini, tedaj se ravna razvitek in uspevanje rastline le po tisti redilni snovi, katera se nahaja v najmanjši količini. Po tej se ravna vsa rast in uspevanje.

Jedne vrste rastline izsrkavajo iz zemlje le enovrstne jim ugajajoče redilne snovi in puščajo druge neizkoriščene. Vsled tega nastane pomanjkanje na redilnih snoveh, óziroma naravni razkrajajoči razvitek novih redilnih snovij, katere potrebujejo istovrstne rastline za razvijanje in življenje, je premajhen, ako pridelujemo redno in vedno le iste rastline na istem zemljišču, da bi tu vedno ugodno uspevale. Iz izkušnje vemo, da nam na isti njivi jedna in ista kulturna rastlina daje vsako leto slabše pridelke, zato je na njivah uvedeno kolobarjenje.

Akoravno na travnikih in pašnikih rastejo različne travnate rastline, pleve, mah itd., ki potrebujejo deloma različne redilne snovi, vendar je izsesavanje jednostransko. To tem bolj, ker se redno travnikom pridelki odvezemajo, navadno pa ne dodajo novih redilnih snovij. To dovolj dokazuje potrebo gnojenja, ako nočemo v pridelovanju nazadovati in manj krme nakositi.

Izkušnje z umetnimi gnojili so pokazale, da v prvih dveh letih pognojenju vspevajo detelje prav dobro, v tretjem in četrtem letu si opomorejo pa trave, zlasti ker jim detelje v koreninah zapustè mnogo dušičnatih redilnih snovij.

Pridelek prvega leta po gnojenju je že toliko obilnejši, da pokrije izdatke za umetna gnojila.

Poleg tega je krma boljša, tečnejša, ker rastejo v večji meri detelje, dobre trave.

Zmanjšajo se malovredne, škodljive travniške rastline, katere dajejo slab, lesnat pridelek ali katere so direktno živini ali drugim rastlinam škodljive.

Ne rabimo hlevskega gnoja in komposta, katerega itak potrebujemo za njive, vrte, vinograde itd.

Gnojenje se zvrši deloma v zimskem času, deloma v zgodnji spomladi, ko nismo z drugim delom preoblašeni, lahko pa tudi v jeseni.

Delo ni težavno in je priprosto. Uspeh se nam pokaže kmalu po preteku nekaj mescev.

Gnojenje pospešuje bujnejšo rast štiri leta vsaj in se dobri nasledki še dlje časa vidijo.

Naša živina, ki dobiva tečnejšo in boljše krmo, bolje uspeva, se bolje redi in nam daje večje dohodke.

Na istem zemljišču redimo lahko več in bolje oskrbovane živine. Tudi pridobimo več gnoja.

Povzdigne se vrednost travnikov in pašnikov.

Stroški za pognojitev 1 ha travnika so sledeči: za 1 ha ki je 1.737 orala ($1\frac{3}{4}$) ali 2780 kvadratnih sežnjev se potrebuje navadno 10 meterskih stotov umetnih gnojil in sicer 500 kg žlindre in 500 kg kajnita.

Kakor je obče znano, se dobijo v začetku navêdena umetna gnojila pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani in pri njenih podružnicah, nadalje jo razpečava tudi „Gospodarska zveza“ v Ljubljani.

Nobeno drugo gospodarsko podjetje ne donâša kmetovalcem toliko in tako očitvidnega uspeha in dobička, kakor gnojenje travnikov in pašnikov. Najpripravniši in deloma še koristnejše kot hlevski gnoj v ta namen služijo umetna gnojila in opozarjamo nanje vse kmetovalce.

Kronika Zadružne zveze.

Nove članice. V zadnjih načelstvenih sejah so bile v članstvo sprejete sledeče zadruge:

- Hranilnica in posojilnica v Jarenini;
- Mlekarska zadruga na Svetju;
- Hranilnica in posojilnica na Polzeli;
- Hranilnica in posojilnica v Sv. Križu pri Trstu;
- Hranilnica in posojilnica v Dragatušu;
- Okrajna posojilnica v Ljutomeru.

Zadružni pregled.

Nove zadruge. Meseca avgusta t. l. so bile v zadružni register vpisane sledeče slovenske in hrvaške zadruge:

Na Kranjskem:

Št. Vid pri Vipavi (dež. sod. Ljubljana), Hranilnica in posojilnica v Št. Vidu pri Vipavi, reg. zadr. z neomej. zavezo.

Ljubljana (dež. sod. Ljubljana), Konsumno društvo za Ljubljano in okolico, vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Dragatuš (okrož. sod. Rudolfovo), Hranilnica in posojilnica, reg. zadr. z neom. zavezo.

Stari trg (okrož. sod. Rudolfovo), Hranilnica in posojilnica, reg. zadr. z neomej. zav.

Na Štajerskem:

Dobrna (okrož. sod. Celje), Pašniška zadruga v Dobrni, reg. zadr. z omej. zavezo.

Šikola (okrož. sod. Maribor), Hranilnica in posojilnica v Šikoljah, reg. zadr. z neom. zavezo.

Na Primorskem:

Pliskovica (dež. sod. Trst), Kmečka hranilnica in posojilnica v Pliskovici, reg. zadr. z neomejeno zavezo.

Komno (dež. sod. Trst), Kmečka hranilnica in posojilnica v Komnu, reg. zadr. z neom. zavezo.

V Dalmaciji:

Vis (okrož. sod. Spljet), Prva viška vinarska zadruga, uknjižena na ograničeno jamstvo v Visu.

Pučišće (okrož. sod. Spljet), Pučka Štedionica u Pučišćim, zadruga registrovana s ograničenim jamstvom.

Kijevo (okrož. od Šibenik) Pučka blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Blato (Korčula), (okrož. sod. Dubrovnik), Potrošno-obrtna-težačka Zadruga, uknjižena na ogran. jamčenje u Blatu.

Oskorušno (okrož. sod. Dubrovnik), Potrošno-obrtna zadruga uknjižena na ogran. jamčenje u Oskorušno.

Izbrisani sta bili iz zadružnega registra:

Mlekarska zadruga v Podlonku, reg. zadr. z om. zav., (dež. sod. Ljubljana) vsled dognane likvidacije.

Prva idrijska čipkarska zadruga v Idriji, reg. zadr. z om. zav., v likvidaciji (dež. sod. Ljubljana) vsled dognane likvidacije.

Podpore. Mlekarski Zvezi v Ljubljani je dovolilo poljedelsko ministrstvo 7000 K podpore in sicer 4000 K kot prispevek za prve ustanovne stroške in 3000 K kot prispevek k upravnim stroškom za l. 1908.

Mlekarski zadruzi v Komendi je dovolilo isto ministrstvo podporo 3000 K, mlekarski zadruzi v Brezovici pa 3800 K. Oljarska zadruga v Povlju (Dalmacija) je dobila podpore 9000 K.

Zadružni sestanek. „Goriška zveza“ priredi dne 10. septembra t. l. ob polu 10. uri zjutraj v Dornbergu v posojilniških prostorih zadružni sestanek. Na dnevnem redu so točke: 1. O domačih hranilnicah. Poroča Jos. Vodopivec, kaplan v Čerčah. 2. O prenašanju zemljeknjižnih dolgov po zakonu z dne 22. febr. 1907 in o obēevanju posojilnic z raznimi uradi. Poroča S. Premrou. 3. Raznoterosti.

Ogenj v posojilnici. Ob priliki velikega požara, ki je pred kratkim vpepelil vas Zirl na Tirolskem, je postala tudi pisarna ondodne hranilnice in posojilnice žrtev plamena. Zadružna železna blagajna, ki je bila skoro 24 ur izpostavljena najhujši vročini in pokopana pod žarečimi tramovi in razbeljenim zidovjem, se je morala popolnoma prepustiti svoji usodi. Ko je ogenj ponehal, dvignili so blagajno izpod razvalin in jo morali s silo odpreti. Knjige, posebno tiste, ki so ležale ob železnih blagajničnih stranicah, so bile precej močno opaljene in zarjavele, toda še vedno dobro čitljive. Potrdila, listine, knjižice itd. so bile tudi opaljene ali vendar ne toliko, da bi se jih ne moglo več brati. Bančne note, zlasti one, ki so bile v trezorju, so bile deloma še dobro ohranjene, tako da so jih pri banki zamenjali brez zadržka; drug denar pa, okoli 100 kron, ki je najbrž ležal izven trezorja v spodnjem delu blagajne, je bil razpadel vsled silne vročine in vsled sunkov, ko so blagajno dvigali in s silo odpirali, tako da ga niso mogli več zamenjati. Osrednja blagajna v Inomostu je vse to sporočila tovarni blagajn M. Adlersflügel, in tovarna je hranilnici in posojilnici takoj doposlala novo blagajno in ji nadomestila tudi zgorelih 100 kron, dasi ni bila to storiti dolžna. Zadruga je kmalu prejela tudi nove knjige in jih takoj uredila, tako da bi bila po preteku enega tedna že zopet lahko pričela s svojim poslovanjem, če bi bila imela na razpolago potrebne prostore. Sreča je še bila, da so vse listine, dokazila in knjige bile shranjene ob času ognja v blagajni sami. Tako so se kolikor toliko še ohranile in so jih na ta način lahko brž nadomestili z drugimi.

Tajniki in blagajniki in sploh vsi upravniki zadrug! Ta slučaj naj vas uči, da ni nikdar knjig in drugih važnih listin puščati izven blagajne, in sicer tudi za malo časa ne. Ravno v tem oziru bodite skrajno previdni!

Ljudska hranilnica in posojilnica za tržaško občino pri sv. Ivanu je s 1. septembrom t. l. otvorila svoj podurad v Trstu, ulica delle Poste 9. poleg prodajalne katoliškega tisk. društva. Sprejemale se bodo hranilne vloge in izplačevala posojila prav tako, kakor v glavnem uradu pri sv. Ivanu. S tem korakom je hranilnica ustregla posebno vsem tistim, ki so imeli do Sv. Ivana predaleč. Denarni promet hranilnice in posojilnice meseca avgusta je znašal K 163.710.10

Zadružni pouk pri vojaštvu. Ogrska agrarna korespondenca poroča: Kmetška zveza se je glede zadružnega pouka med vojaštvom s posebno vlogo obrnila do ogrskega domobranskega ministra. Vloga kaže na uspehe, ki so se že dosegli pri kmetijskem pouku vojaštva in prosi ministra, da v zvezi s tem poukom vpelje tudi pouk o zadružništvu, in sicer na ta način, da se med vojaki osnujejo primerne zadrug. Tako bi vojaki dejansko opravljali zadružno delo. Kmetška zveza se sklicuje pri tem na Unione Militare v Italiji in različne zadružne naprave francoske armade, ki oskrbuje vojakom hrano in različne potreščine, ustrezajo njihovim kreditnim potrebam, podpirajo doma ostale rodbinske člane itd. Dalje izvaja kmetška zveza, da zadružni pouk na eni strani krepí duha vzajemnosti, na drugi strani pa nudi vojakom take izkušnje, katere lahko kasneje porabijo v svojem življenju. Zveza prosi tudi poljedeljskega in naučnega ministra, da naj to vlogo priporočata na pristojnem mestu.

Kmečke elektriške zadrug. Vedno pomanjkanje kmečkih delavcev in poslov je povzročilo, da so zlasti v Nemčiji začeli nadomeščati s stroji človeške moči. Par, pe-

trolej, špirit, bencin i. dr. so bile doslej za to običajno sredstvo. Sedaj pa bo kot gonilna moč za stroje služila elektrika. Električna moč se lahko prenese po drobnih žicah v večje daljave in tudi lahko porazdeli. Porabi se pa tudi lahko za rasvetlavo, kurjavo itd. — Naprava je sicer draga in za posameznike nemogoča. Mogoča je potom zadrug. Dokaz temu je Hanoveransko, kjer imajo kmetje 29 elektriških zadrug; osem jih proizvaja elektriko, druge so odjemalke. Na Virtemberskem je šest kmečkih elektriških zadrug. Ena izmed teh, ustanovljena spomladi l. 1907, ima v 54 krajih 1025 zvez in 4963 žarnic. Na Virtemberskem je z elektriko razsvetljenih 3672 hlevov, 2743 kmetov reže z električno močjo rezanico, 1845 jih mlati, 124 dobiva mošt, 40 mleko, 37 veže snope in seno, itd. Tudi našemu kmetu manjka delavnih moči. Treba jim bo misliti na napredek z vporabo elektrike. Vodnih sil ne manjka, treba se je le združiti, morda v celem okraju, pa bo šlo. Želimo, da naše občine kmalu sprožijo osnutek takih zadrug.

Drugi mednarodni kongres kmetijskih zadrug se bo letos vršil v Piacenzi na Laškem, in sicer 23., oziroma 24. septembra. Na dnevnem redu so mnoga zanimiva vprašanja. O razvoju in sedanjem stanju kmetijskega zadružništva v Italiji bo poročal komendatore profesor dr. Alpe iz Milana, o ogrskem zadružništvu ravnatelj osrednje kreditne zadrug, ministerski svetnik pl. Seidl iz Budapešte, o srbskem ravnatelj osrednje blagajne Avramović iz Beograda itd. O sedanjem stanju nabavljanja kmetijskih potreščin bodo obravnavali trije referenti (iz Nemčije, Švice in Italije). Tajnik „Splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug“ dr. Neudörfer bo med drugim poročal, po kakih načelih naj bi se sestavljala in izdajala skupna statistika v mednarodni zvezi združenega zadružništva. Lanski kongres mednarodne zveze kmetijskih zadrug se je vršil na Dunaju.

Na zadružni šoli v Darmštadu, katero je v zadnjih letih obiskovalo tudi mnogo Avstrijcev, bo tudi letos odprt šestmesečni zimski tečaj. Pouk se bo pričel okoli 5. oktobra. Za pojasnilo se je obrniti na državno zvezo nemških kmetijskih zadrug v Darmštadu, Neckarstrasse 8.

Gospodarske drobtine.

Jubilejno sadno in grozdno razstavo, priredi „Kmetijska podružnica v Novem mestu“ dne 3., 4. in 5. oktobra t. l. na kmetijski šoli na Grmu. Istotam se vrši v nedeljo, dne 4. oktobra t. l. sadjarski tečaj. Razstava sadja in grozdja se priredi v zvezi s sadnim semnjem. V razstavo se sprejema dolensko sadje in grozdje in sicer novo vpeljanih in starih domačih vrst. Priglasila za udeležbo se sprejemajo do 15. septembra t. l. Vsak razstavljaivec mora naznaniti, koliko vrst sadja želi razstaviti, v koliki množini in koliko potrebuje prostora. Sadje in grozdje se lahko razstavi na krožnikih ali pa tudi v zabojih in košarah, pripravih za razpošiljanje sadja. Na željo razstavljavca preskrbi podružnica potrebno posodo. Razstavljeno sadje se bo prodalo. Skupiček dobe razstavljavci. Sadna razstava je ob imenovanih dneh splošno pristopna in sicer od 8. dopoldne do 6. popoldne. Vstopnina je prosta.

V sadjarskem tečaju stojé sledeča vprašanja na vsporedu: 1.) Katere vrste sadja kaže pomnoževati po Dolenskem z ozirom na dosedanje vspehe in na bodoči razvoj sadne kupčije. 2.) O zadružni porabi in prodaji sadja. Pristop k sadjarskemu tečaju je prost vsem obiskovalcem razstave. — Dolenski sadjerejci in vinogradniki! Udeležite

se razstave in pokažite s tem, da ste vneti za napredek naše sadjereje.

Regulacija voda na Kranjskem. V poslanski zbornici bodo predloženi sledeči nasveti: 1. Vlada se pozivlja, naj odredi, da se izdelajo po izvedencih natančni podrobni načrti za izsuševanje in melioracijo tal ter izkoriščanje vodnih sil v dolinah na Notranjskem. 2. Vlada se pozivlja, da kraškemu svetu primerno uredi hidrografična in hidrologična dela, ter se pri teh načrtih ozira na uporabo voda v gospodarske namene.

Povišanje podpore po suši oškodovanim kmetovalcem na Štajerskem. Vsled jednoglasne zahteve kmečkega prebivalstva na Štajerskem je poljedelsko ministrstvo zvišalo podporo od 300 na 400 tisoč kron. Za to vsoto se bo nakupila krma in oddajala po že navedenih pogojih.

Otvoritev novih železniških prog leta 1907. V avstro-ogrski monarhiji se je lansko leto otvorilo 387.734 km novih železnic (proti 1.312.655 km leta 1906). Od novih prog odpade na Avstrijsko 124.104 km in na Ogrsko 263.630 km.

Nova podjetja. Leto 1907 je bilo leto podjetij. V poročilu obrtnih nadzornikov beremo, da so lani ustanovili 338 tovarn, 42 velikih kamnolomov, 42 strojnih opekarn, 101 žag, 63 električnih central, 3 plinarne in 2 izdelovalnici za aceten. Nove trgovske pogodbe so dale industrijalcem pogum in podjetnost. Nasveti obrtnih nadzornikov so se povsod uvaževali. Poslopja so v zdravstvenem oziru popolna in prostor za delo tako urejen, da se bodo lahko preprečile nezgode. Z malimi izjemami se je upoštevala povsod skrb za blagor delavcev.

Zrelo sadje naj se obere, če je boljše vrste. To se tja zgoditi v lepem vremenu. Sadje je treba trgati s peclji. Pri branju si pomagamo z lestvo in z majhno vrečo, ki ima zgoraj krog odprtine lesen obroč z žebli in je pritrjena na dolg drog. Najprej shrani sadje v veterni shrambi, pozimi naj se prenese v klet ali pa naj se izkoplje jama, v katero denemo jabolka in jih zasujemo s suhim peskom. Nad jamo je treba zaradi dežja napraviti streho.

Mlekarstvo na Francoskem. Francoski poljedelci in živinorejci so prodali leta 1902 skupaj 77.242.000 hektolitrov mleka za 1064 milijonov frankov (kron). Povprečna cena za 1 liter je bila 13 vinarjev. V teh številkah ni všteta ne množina ne vrednost mleka, kateri so poljedelci in živinorejci zase in svoje rodbine porabili. Vseh molznih krav je bilo 8.318.000.

Konsum mleka v Parizu znaša 2.600.000 hl na leto; mesto šteje 2.700.000 prebivalcev ter odpade na glavo $\frac{1}{4}$ litra mleka na dan. To je navadni minimum, v Berlinu, na Dunaju, v Pragi se povzije po $\frac{1}{3}$ litra na glavo in na dan. Pariz dobiva svoje mleko iz 12 najbližjih departementov, dovaža se pa tudi iz 100 km oddaljenih krajev. — Na Francoskem pridejo na 100 prebivalcev 203 molzne krave, na Češkem 174, na Moravskem 182, na Nemškem 177, na Danskem 414.

Svetovno štalishče Zjedinjenih držav severnoameriških. Zjedinjene države severnoameriške zavzemajo od 50.656.000 štirjaških milj zemeljske površine 3.026.000 štirjaških milj, to je 5.9 odstotkov. Izmed 1650 milijonov zemeljskih prebivalcev štejejo 86 milijonov, torej 5.2 odstotka. Produkcija vsega žita na svetu znaša 3285 milijonov bušlov (1 bušel 36 litrov), in od tega pripada na nje 2592 mil. bušlov, t. j. 78.8 odstotkov. Od 2210 milijonov liber tobaka odpade na severnoameriške Zjedinjene države 698 mil. liber, torej 31 odstotkov. Od 18.578.000 vreč bombaža pridelajo 13.346.000, t. j. 71.3 odstotkov; od 61 mil. ton železa 25

mil. ton (42.2 odstotkov); od 260 mil. sodov petroleja 182.600.000, torej 62 odstotkov; od 1597 mil. liber bakra 918 mil. t. j. 57.5 odstotkov; od 404 mil. dolarjev zlata 89.620.000, t. j. 22 odstotkov; od 1220 mil. ton premoga 458 mil., t. j. 37.4 odstotke; od 570.000 milj železnic imajo 225.000 milj, t. j. 39.5 odstotkov. Dasi znaša njihova zemlja samo 16 del zemeljske površine, imajo torej Zjedinjene države ogromen gospodarski pomen. Kako bi se torej Evropa vzpričo tako silne ameriške produkcije ne bala za svojo eksistenco, zlasti ker je tako obremenjena z državnimi davki in dolgi. Amerikanci se pa še hvalijo, da imajo velikanske površine dosedaj še nenačete zemlje.

Kmetijsko šolstvo v Srbiji. Ministrstvo kraljevine Srbske je nedavno določilo, da se čimprej osnuje na vseučilišču v Belgradu fakulta (oddelek) za poljedelstvo. Odredilo se je v to svrhu, da se del čistega dobička srbske državne loterije podeli temu vseučilišču. Dotična fakulta bo začasno imela tri oddelke: poljedelski, gozdarski in kulturnotehnični oddelek.

Svetovna produkcija žita. Po zadnjih poročilih o žitnem pridelku letošnjega leta se računa, da bo znašala letos svetovna produkcija pšenice 921 milijonov meterskih stotov, dočim se je je lani pridelalo 886 stotov, predlanskim pa 992 stotov. Kolikor je znano, leži sedaj po evropskih skladiščih 15 in v Ameriki $7\frac{1}{2}$ milijona metrskih stotov pšenice, pšenične moke pa je v Evropi tudi 15 milijonov stotov. Letos bo Evropa potrebovala okolo 140 milijonov stotov zunanje pšenice. V Zjedinjenih državah je bila setev zelo obilna in se ondi nadejajo, da bodo mnogo žita izveli v inozemstvo. Zimskega žita imajo okoli 426 „bushelnov“ („bushel“ 36 litrov). Koruzo cenijo, da je bode okoli 2.7 milijarde bušljev v vrednosti dveh milijard dolarjev. Pšenice bodo imeli za 650 milijonov dolarjev.

Zapiranje zaradi dolgov imajo še vedno na Angleškem. Lani je bilo 9235 oseb obsojenih v zapor zaradi dolgov. Dolgovi vseh obsojenih so znašali nad 90 milijonov kron, od katerih se je le s pomočjo sodišč iztirjalo nad dve tretjini.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Naklem pri Kranju,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo dne 20. septembra 1908 v posojilniških prostorih ob 4. popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

izvanredni občni zbor

Posojilnice v Pišecah,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 11. oktobra t. l. po rani službi božji v posojilniških prostorih v Pišecah.

Dnevni red:

1. Poročilo o izvršeni generalni reviziji in ukrepi na podlagi istega.
2. Volitve načelstva.

K obilni udeležbi vabi

Nadzorstvo.

Računski zaključki.

Prva mlekarica v Boven,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za X. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 171, v upravnem letu pristopilo —, izstopilo 2, koncem leta 1907 169.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Blagajniški preostanek leta 1906	70.60	Izplačani deleži 12.—
Vplačani deleži	10.—	Vrnjena izposojila 453.06
Prejemki za blago	10.521.43	Izdatki za blago 7.875.27
		Voznina 184.69
		Hišni davek 93
		Upravni stroški 1.853.34
		Obresti izposojil 15.40
		Gotovina konec l. 1907 207.34
	10.602.03	10.602.03

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Vredn. neprem. invent.	4.483.93	Deleži 1.174.—
Vrednost premic. iovet.	1.155.75	Rezervni zaklad 4.536.90
Delež pri Zadr. zvezi	20 —	Čisti dobiček 156.12
Gotovina konc. l. 1907	207.34	
	5.857.02	5.857.02

Hranilnica in posojilnica v Knežaku,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za IV. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 207, v upravnem letu pristopilo 30, odpadlo 3, koncem leta 1907 234.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži — vplačani	60 —	Deleži izplačani 6.—
Hranilne vloge s kap. obresti	254.408.34	Hran. vloge dvignjene 109.178.04
Vrnjena posojila	31.090.03	Obr. hranil. vlog izplač. 608.64
Tekoči račun s Zvezo	32.127.40	Obr. hran. vlog kapit. 11.688.55
Obresti tekočega račna	7.420.26	Dana posojila 43.425.—
Plačane obresti od pos.	5.387.38	Tekoči račun z Zvezo 172.140.26
Upr. in uradni prispevki	1.207.74	Vrednost tiskovin 32.20
Pristopnine	17.70	Obresti pos. povrnjene 13.69
Gotovina 31. dec. 1907	7.729.65	Upravni in urad. stroški 2.053.92
		Rentni davek in nepo- sredna pristojbina 192.50
		Gotovina 31. dec. 1907 159.70
	339.448.50	339.448.50

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	132.326.71	Deleži 468.—
Tekoči račun z zvezo	220.000 —	Hranilne vloge s kap. talizovanimi obrestmi 352.290.54
Inventar premični	200.51	Predplačane obresti pos. 137.36
Obresti posojil zaostale	3.287.45	Rezervni zaklad 2.341.04
Vrednost tiskovin	30 —	Čisti dobiček 1.767.43
Delež pri Zadr. zvezi	1.000 —	
Gotovina 31. dec. 1907	159.70	
	357.004.37	357.004.37

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Jakobu ob Savi,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za X. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 148, v upravnem letu pristopilo 31, izstopilo —, koncem leta 1907 179.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron.
Deleži — vplačani	62.—	Vzdignj. hranilne vloge 47.060.92
Hranilne vloge s kap. obresti	47.815.28	Obr. hran. vlog izplač. 325.98
Vrnjena posojila	8.477.—	Obr. hran. vlog kapital 4.351.28
Tekoči račun z zvezo	85.648.05	Dana posojila 64.320.—
Obresti tekočega račna	1.804.41	Tekoči račun z zvezo 19.254.41
Plačane obresti od pos.	3.077.41	Obresti pos. povrnjene 23.07
Upr. in urad. prispevki	322.80	Upravni in urad. stroški 472.35
Pristopnine	31.—	Rentni davek in nepo- sredna pristojbina 65.17
Tekoči račun s člani	1.400.—	Prehodni zneski 4.354.—
Obr. tek. rač. s člani	84.77	Tekoči račun s člani 11.400.—
Prehodni zneski	3.750.—	Delež pri „Zadr. zvezi“ 400.—
Obresti od prehodnih	153.80	Gotovina 31. dec. 1907 728.24
Gotovina začetkom leta	128.90	
	152.755.42	152.755.42

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	97.295.48	Deleži 358 —
Tekoči račun z zvezo	490 —	Hranilne vloge s kap. obrestmi 111.374.84
Inventar premični	133.89	Predplačane obr. pos. 144.10
Zaostale obresti posojil	499.27	Rezervni zaklad 1.633.98
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000.—	Čisti dobiček 806.04
Delež pri Ljud. posojil.	4.—	
Prehodni zneski	4.025.10	
Tekoči račun s člani	10.000.—	
Obr. tekoč. rač. s člani	140.98	
zaostale	728.24	
Gotov. 31. dec. 1907	728.24	
	114.316.96	114.316.96

Posojilnica in hranilnica pri Sv. Križu pri Litiji,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo za XII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom l. 1907 378, v upravnem letu pristopilo 16, izstopilo 7, koncem l. 1907 387.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži — vplačani	30 —	Deleži — izplačani 14.—
Hranilne vloge s kap. obresti	93.135.16	Vzdignjene hran. vloge 57.925.91
Vrnjena posojila	14.569.48	Obresti hran. vlog izpl. 822.10
Tekoči račun z zvezo	18.966.30	Obr. hran. vlog kapital 7.504.74
Obresti tekoč. račna	4.359.15	Dana posojila 26.350 —
Plačane obresti od pos.	5.049.67	Tekoči račun z zvezo 37.059.15
Upr. in urad. prispevki	140.65	Obresti pos. povrnjene 6.71
Pristopnine	30 —	Uprav. in urad. stroški 632.44
Prehodni	530.—	Rentni davek in nepo- sredna pristojbina 106.42
Gotovina začel. l. 1907	1.095.44	Delež pri „Zadr. zvezi“ 400.—
		Naložen čisti dobiček iz l. 1906 527.95
		Prehodni 530.—
		Gotovina 31. dec. 1907 6.026.43
	137.905.85	137.905.85

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	98.907.44	Deleži 772.—
Tekoči račun z zvezo	106.400 —	Hranilne vloge s kapita- lizovanimi obrestmi 212.018.89
Inventar premični	182.86	Predplač. obr. posojil 420.03
Zaostale obresti posojil	1.451.94	Rezervni zaklad 3.890.66
Delež pri Zadr. zvezi	1.000.—	Čisti dobiček 761.75
Delež pri Ljud. posojil.	4.—	
Naložen rezerv. zaklad	3.890.66	
Gotovina 31. dec. 1907	6.026.43	
	217.863.33	217.863.33

Hranilnica in posojilnica v Ribnici,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za X. upravno leto 1907.
Člani: stanje začetkom leta 1907 344, v upravnem letu pristopilo 30,
izstopilo 11, koncem leta 1907 363.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
Kron	Kron	Kron	
Deleži — vplačani	60—	Deleži — izplačani	22—
Hranilne vloge s kap. obrestmi	302 881 44	Vzdignjene hran. vloge	206.496 05
Vrnjena posojila	181.103 79	Dana posojila	123 145-19
Tekoči račun z zvezo	59 528-20	Tekoči račun z zvezo	208.180-91
Obresti tekočega računa	2.740-78	Inventar premični	237.—
Plačane obr. od posojil	22.421 71	Inventar nepremični	140-60
Uprav. in uradni prisp.	427-84	Obresti hranilnih vlog izplačane	924-59
Pristopnine	60—	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane	25.249-66
Najemnina hiše	700—	Obresti tekoč računa	2 740-78
Iz post. hranilnice dvig.	22.262-82	Obresti pos. povrnjene	858-33
Obresti nalož. denarja v pošt. hranilnici	3 48	Uprav. in urad. stroški	1.420 99
Gotov. začel. leta 1907	5 105 92	Rent. davek in nposr. pristojbina	335-91
		Hišno najemni in hišno razredni davek	365-95
		Vodovodni prispevek	46-25
		Izplačane podpore	80 —
		V post. hran. naloženo	22.226-10
		Obresti post. hranilnice	3-48
		Gotovina 31. dec. 1907	4.822 19
	597 295 98		597.295-98

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	462.325 06	Deleži	791 —
Tekoči račun z zvezo	141 330—	Hranilne vloge s kapil.	
Inventar premični	705 66	obrestmi	638 863 14
Inventar nepremični	30.068 76	Predplač. obresti posojil	35 55
Zaostale obresti posojil	11 359 60	Rezerv. zaklad z obr	10.108 41
Vrednost tiskovin	20—	Čisti dobiček	2.078 51
Delež pri „Zadr. zv.“	1.000 —		
Delež pri „Ljud. pos.“	4 —		
Nalož. den. v post. hran.	113 48		
Razp. den. na knjižici št 888	122 37		
Obresti istega	5 49		
Gotovina 31. dec. 1907	4.822 19		
	651.876 61		651.876 61

Posojilno in hranilno društvo pri Sv. Emi,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za IX. upravno leto 1907.
Člani: stanje začetkom leta 1907 201, v upravnem letu pristopilo 46,
izstopilo 1, koncem leta 1907 246.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . .	92—	Deleži — izplačani . .	2—
Hranilne vloge s kap. obrestmi	5 322 38	Vzdignjene hran. vloge	1.565 79
Vrnjena posojila . .	17 157 26	Obresti hranilnih vlog izplačane	31 99
Tekoči račun z zvezo	16 085 15	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane	322 38
Plačane obr. in zamud. obresti od posojil . .	3.712 02	Dana posojila	33.269 41
Uprav. in urad. prisp.	283 96	Tekoči račun z zvezo .	4 000—
Pristopnine	47—	Obresti tekočega računa	3.120 52
Gotov. začel. leta 1907	540 90	Uprav. in urad. stroški	648 98
		Rent. dav. in neposred. pristojbina	5 30
		Prehodni znesek	200—
		Gotovina 31. dec. 1907	74 30
	43 240 67		43 240 67

Imetje.	Bilanca.		Dolgovi.	
	Kron		Kron	
Posojila	76.587-76	Deleži	492—	
Inventar premični	99-90	Hranilne vloge s kapit.		
Zaostale obresti posojil	1.225 96	obrestmi	10.309-02	
Vrednost tiskovin	139 88	Tekoči račun z zvezo	65 765—	
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—	Predplačane obr. posoj.	534 34	
Gotovina 31. dec. 1907	74-30	Rezervni zaklad z obr.	1 695 75	
		Čisti dobiček	331 69	
	79.127-80		79 127-80	

Posojilnica v Št. Ilju pod Turjakom,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VIII. upravno leto 1907.
Člani: stanje začetkom leta 1907 203, v upravnem letu pristopilo 34,
izstopilo 14, koncem leta 1907 223.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
Kron	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . . .	340 —	Deleži — izplačani . . .	140 —
Hranilne vloge s kapit. obrestni	76.725 87	Vzdig. hran. vloge . . .	60.945 93
Vrnjena posojila	34 924 01	Obresti hranilnih vlog izplačane	233 82
Tekoči račun z zvezo . .	43.101 60	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane	7.073 84
Obresti tekočega računa	1.212 43	Dana posojila	71.164 40
Plačane obresti od pos.	7.459 34	Tekoči račun z zvezo . .	22 416 20
Uprav. in urad. prisp.	137 60	Obresti tekočega računa	1.212 43
Pristopnine	68 —	Inventar prenični . . .	67 56
Zamudne obresti	57 74	Obr. posojil povrnjene	81 86
Za knjige	28 50	Uprav. in urad. stroški	977 60
Za koleke	56 90	Rentni davek in neposredna pristojbina	90 55
Gotov. začel. leta 1907	3.313 70	Najemnina	75 —
		Koleki	67 —
		Poštnina	21 12
		Delež „Zadružni zvezi“	400 —
		Gotovina 31. dec. 1907	2.448 38
	167.425 69		167.425 69

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	172.155 21	Deleži 2 230—	
Tekoči račun z zvezo	9.029—	Hranilne vloge s kapit. obrestmi 180.699 78	
Inventar premični	1.500—	Predplač. obr. posojil 1.496 92	
Zaostale obr. posojil	1.681 65	Rezervni zaklad 3.397 60	
Vrednost tiskovin	60—	Čisti dobiček 66 41	
Vrednost kolekov	19 47		
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—		
Gotovina 31. dec. 1907	2 448 38		
	187.893 71		187.893 71

Seoska Zajmovna Blagajna Vrličko-Kijevska u Vrlici,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za XI. upravno leto 1907.
Člani: stanje začetkom leta 1907 274, v upravnem letu pristopilo 93,
izstopilo 5, koncem leta 1907 362.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — uplačani	1.116—	Deleži — izplačani	60—
Hranilne vloge	1.097—	Vzdig. hranilne vloge	4.362—
Kapitalizovane vbresti	191 51	Obr. hran. vlog izplač.	232 92
Vrnjena posojila	39.235 01	Obr. hran. vlog kapit.	191 51
Tek. račun z zvezo	70.829 92	Dana posojila	78 024 03
Inventar premični	13.881 20	Tekoči račun z zvezo	26.900 —
Inventar nepremični	294 43	Obr. tekočega računa	4.496 93
Plačane obresti od pos.	6.085 58	Inventar premični	13.781 20
Uprav in urad. prisp.	45 82	Inventar nepremični	294 43
Pristopnine	308—	Uprav. in urad. strošk.	204 84
Gotovina začetkom leta	1 042 46	Rent. dav. in neposred. pristojbina	38 35
		Nagrade	300—
		Gotovina 31. dec. 1907	6.050 72
	134.936 93		134 936 93

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	99 927 27	Deleži 4.344 —
Inventar premični	1.900 —	Hranilne vloge s kap. obrestmi 10.071 78
Inventar nepremični	318 26	Tekoči rač. z zvezo 91.955 —
Zaostale obr. posojil	743 11	Rezervni zaklad 2.453 05
Delež pri „Zadr. zv.“	1 000 —	Čisti dobiček 1.115 53
Gotov. 31. dec. 1907	6.050 72	
	<u>109.939 36</u>	<u>109.939 36</u>

Hranilnica in posojilnica v Izlakah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 220, v upravnem letu pristopilo 17, izstopilo 6, koncem leta 1907 231.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . .	34 —	Deleži — izplačani . .	12—
Hran. vloge s kap. obr.	136.533-72	Vzdignj. hran. vloge . .	68.502-17
Vrnjena posojila . . .	33.548—	Obr. hran. vlog izplač.	775-08
Tekoči račun z zvezo .	24.816 54	Obr. hran. vlog kapit.	11.582 47
Obresti tekočega računa	5.559-15	Dana posojila	38.480—
Plačane obr. od posojil	6.890-95	Tekoči račun z zvezo	78.059-15
Upravni in urad. prisp.	223—	Obresti pos. povrnjene	49-52
Pristopnine	17—	Uprav. in urad. stroški	1.143-22
Gotov. začet. leta 1907	7.770-92	Rent. dav. in neposred.	
		pristojbina	149 92
		Delež Zadr. zvezi . . .	200—
		Tisk	116-54
		Gotovina 31. dec. 1907	16.323-21
	215 393-28		215.393-28

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	128.750 47	Deleži 462—
Tekoči račun z zvezo .	153 291—	Hran. vloge s kapit.
Inventar premični . . .	318-96	obrestmi 318.416-26
Zaostale obresti posojil	2.732-81	Predplač. obr. posojil 380-30
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—	Rezervni zaklad z obr. 2.430 43
„Ljud. pos.“	4—	Čisti dobiček 241-73
Naložen denar z obres.	19.510-27	
Gotovina 31. dec. 1907	16.323-21	
	321.930-72	321.930 72

Posojilnica in hranilnica v Rojтах pri Logateu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za XII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 201, v upravnem letu pristopilo 14, izstopilo 6, koncem leta 1907 209.

Prejemki	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . .	28—	Deleži — izplačani . .	12—
Hranilne vloge s kap. obrestmi	79.384-35	Vzdignj. hranilne vloge	48 536 09
Vrnjena posojila . . .	22.649-81	Obr. hran. vlog izplač.	581-34
Tekoči račun z zvezo .	21.959-81	Obr. hran. vlog kapit.	6.905-85
Obresti tekočega računa	1.286-89	Dana posojila	47.184-09
Plačane obresti od pos.	6.115-10	Tekoči račun z člani .	54.414-20
Uprav. in urad. prisp.	172-80	Obr. tek. računa z člani	62-41
Prehodni	106-70	Tekoči račun z zvezo .	26.106 89
Tekoči račun z člani .	54.731-95	Uprav. in urad. stroški	215-91
Obresti tekočega računa	192-89	Rentni davek in neposredna pristojbina .	96-39
Obresti nalož. denarja .	260-50	Prehodni	106-70
Gotov. začet. leta 1907	1.195-95	Naloženo	941-25
		Podpora za nakup bikov	400—
		Gotovina 31. dec. 1907	2.521-63
	188.084 75		188.084-75

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	149.319-71	Deleži 418 —
Tek. račun z zvezo . . .	26 950 —	Hranilne vloge s kap. obrestmi 188.479 55
Inventar premični . . .	172 88	Tekoči račun z člani 1.062 46
Zaostale obr. posojil .	4.315-06	Rezerv. zaklad z obr. 5.950-31
Vrednost tiskovin . .	55 —	Čisti dobiček 680-75
Vrednost kolkov . . .	30 —	
Delež pri „Zadr. zv.“ .	1.000 —	
Delež pri Ljudski pos. .	4 —	
Naložen denar	6.631-06	
Tekoči račun z člani .	5.591-73	
Gotov. 31. dec. 1907 .	2.521 63	
	196.591 07	196.591 07

Seoska blagajna u Kijevu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo za V. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom l. 1907 180, v upravnem letu pristopilo 6, izstopilo 6, koncem l. 1907 180.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . .	30—	Deleži — izplačani . .	30—
Hranilne vloge s kap. obresti	2.656 10	Vzdignjene hran. vloge	1 867-39
Vrnjena posojila . . .	5 987 01	Obr. hran. vlog izplač.	19 38
Tekoči račun s zvezo .	9.703-15	Obr. hran. vlog kapital.	127 73
Inventar premični . .	1.336 39	Dana posojila	8.907-82
Plačane obresti od pos	1.817 55	Tekoči račun s zvezo .	12 047-74
Upravni prispevki . .	73-84	Obresti tekoč. računa	1 502 68
Pristopnine	12—	Inventar premični . .	3.121 39
Tek. račun sa družnik.	619 53	Inventar nepremični .	450—
Inventar duč. predm. .	6 907 62	Vrnjena izposojila . .	35 01
Gotovina začet. l. 1907	3.009 08	Upravni stroški . . .	33 66
		Rent. dav. in nep. pri.	30-23
		Trošak nabave robe .	1.816-96
		Delež „Zadružni zvezi“	200—
		Gotovina 31. dec. 1907	1.962 28
	32.152 27		32.152-27

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	29.291 15	Deleži 900—
Inventar premični . .	121 39	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi . 3.245 62
Inventar nepremični .	8.498 42	Tekoči račun z zvezo . 27.410—
Zaostale obresti posojil	284 53	Polog Zad. savezo . . 370—
Vrednost tiskovin . .	10—	Rezervni zaklad z obr. 7 000—
Delež pri Zadr. zvezi .	600 —	Čisti dobiček 1.842 15
Gotovina 31. dec. 1907	1.962 28	
	40 767 77	40.767 77

Mlekarska zadruga na Vrhniki,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za III. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 349, v upravnem letu pristopilo 53, izstopilo 2, koncem leta 1907 400.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Blagajniški preostanek		
l. 1906	210 52	Izplačani deleži 20—
Vplačani deleži	897 71	Vrnjena izposojila 10.740 —
Vpisnine	251—	Izdatki za blago 66.492-99
Izposojila	3.282—	Voznina 3.663-52
Prejemki za blago	68 329 11	Inventar nepremični 6.830-67
Dvignene vloge	2 951 02	Inventar premični 1.024-14
Prisp. članov za vožnjo	143-30	Davki 49-21
Prisp. članov za stavbo	2.083 32	Upravni stroški 4.306-80
Državna podpora	10 000—	Vloge 410 91
Povračila na račun:		Obresti izposojil 1.097 50
davkov	43—	Delež pri mlekar. zvezi 100—
voznin	2.726-30	Gotov. koncem l. 1907 1.078-98
uprava	3.441-73	
nepremič. inventarja	585 65	
premič. inventarja	847-03	
Obresti vlog	23 03	
	95.814 72	95.814-72

Imetje	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Vrednost blaga	172-60	Deleži	3.575-21
Terjatve na blagu pri zadružnikih	338-66	Izposojila	34 682 —
Terjatve na blagu pri nezadružnikih	12.480-12	Dolg na blagu zadr. .	5.622-68
Vrednost nepr. invent.	47.651-38	Dolg na obr. od izpos.	1.785-72
Vred. prem. inventarja	963-02	Rezervni zaklad . . .	4.724 99
Vloga pri hranilnici .	54-94	Čisti dobiček	12.713-10
Vloga na tekoči račun	29—		
Vrednost tujih deležev	335—		
Gotovina konec l. 1907	1.078-98		
	63 103-70		63.103-70

Pučka blagajna za štednjo i zajmove u Pagu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za IX. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 156, v upravnem letu pristopilo 35, izstopilo 13, koncem leta 1907 178.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron.	
Gotov. začet. leta 1907	8 998.91	Vzdignj. hranilne vloge	81.196 43
Hranilne vloge	85 410.21	Dana posojila	36.053.—
Vrnjena posojila	17.863.78	Dana pos. v T. R. (I. D.)	52 781.34
Vrnjena posojila v T. R. (I. I.)	55 130.12	Obresti hranilnih vlog izplačane	2 320 50
Plačane obresti od pos. v T. R. (I. D.)	4.193.13	Izplač. obr v T. R. (I. I.)	114.43
Plačane obresti od pos. v T. R. (I. D.)	2.396.25	Izplač. obr delež član.	8.10
Tiskovine	37.48	Deleži — izplačani . .	36.—
Pristopnine in deleži . .	556.—	Tiskovine	2.50
Naknadni stroški	—62	Upravni stroški	503.09
	174.586 50		173.015 39
Odštej prometne svote	1.626.52	Odštej prometne svote	1.626.52
	172.959.98		171.388 87
	172.959.98	Gotovina 31. dec. 1907	1 571.11
			172.959.98

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Gotovina 31. dec. 1907	1.571.11	Hranilne vloge 91.102.45
Posojila	108.265.74	Tekoči račun 29.820 —
Tekoči račun	16.955.70	Deleži 2.292 —
Razni računi	1.233.90	Rezervni zaklad . . . 5.112 —
		Razni računi 300 —
		Čisti dobiček 1.400 —
	128.026.45	128.026.45

Seoska blagajna za štednjo i zajmove u Šibeniku,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 —, v upravnem letu pristopilo —, izstopil —, koncem leta 1907 483.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Plačane obresti od pos.	1 013 03	Obr. hran. vlog izplač.	1.103.31
Kapitaliz. obr. od pos.	4.146 95	Obr. hran. vlog kapit.	119.07
Kapit. obr. hran. vlog	119.07	Obresti tek. računa .	2 671.70
		Razni stroški	333.90
		Čisti dobiček	1.051.07
	5.279.05		5 279.05

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Gotovina v blagajni	3 792.64	Hranilne vloge	85.667.47
Posojila	282.981.29	Pasiva tekočega računa	190.331.50
Vrednost inventarja	1.276.—	Podpora in upisnina	376.—
		Rezervni zaklad	2.014.96
		Zadruž. poslovni deleži	9 660 —
	288.049.93		288.049.93

Vabilo

na

izvanredni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Koprivnici,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 27. septembra 1908, ob 3. uri popoldan v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Nadomestna volitev enega člana načelstva in volitev dveh novih članov načelstva.
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

V slučaju, če občni zbor ni sklepčen, vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor, ne glede na število navzočih udov zadruge.

Vabilo

na

redni občni zbor

Proseško-kontoveljske hranilnice in posojilnice na Proseku,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo dne 27. septembra 1908 ob 4. uri popoldne v restavraciji Starec na Proseku.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure na istem kraju in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Dobro namizno grozdje

kg 16 do 18 vinarjev, se dobiva pri „Gospodarskem društvu“ v Beramu, p. Pazin, Istra. Posoda za pošiljanje se zaračuna posebej ali naj isto naročnik dopošlje.

Tropinovec in droževec

oddaja večje množine po K 1.80 liter „Kmetijsko društvo v Vipavi“.

Priporoča se: Vzemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

NESTLÉ-jeva

moka za otroke

Priznato redilno sredstvo

Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolna želodca.
Obvaruje in odstranjuje otročjo drisko in bluvaje, črevesni katar.
Knjižica: Otroška hranitev zastoj pri NESTLÉ
Dunaj I. Biberstrasse 11.

Dr. Ed. Volčič, v Novem mestu (Kranjsko),

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigotržcih naslednje pravne knjige:

1. **Civilnopravdni zakoni** (IV. zv. Pravnikove zbirke) z obširnimi slovenskim in hrvaškim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga K 8—
2. **Odvetniška tarifa** določila o rabi hrvaškega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine, s stvarnim kazalom, (20 tabel). 1906. Broširano K 1-80
3. **Zakon o javnih knjigah, zemljiških itd.** (V. zv. Pravnikove zbirke) z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvaškem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Knjiga v 2 delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga K 5-60
popolno v platno vezana K 6—
4. **Vzglede predlogov, sklepov in vpisov** za zemljiško knjigo; dotična kolkovina in vpisnina. Ponatis iz knjige pod točko 3. Broširano K 1—
5. **Kolkovina in vpisnina** pri zemljiški knjigi. Tabela na močnem papirju, obesek za na steno 60 h.

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“.

- Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo**, s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K —40
- Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah**. 1908. Cena mehko vezani knjižici K —80
- Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev**. 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga K —80
- Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zlozbi zemljišč**. 1908. Mehko vezano K 2—
- Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari**. 1908. Mehko vezano K —80
- Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštenu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštne v gotovini ali poštne znamkah.

Superfosfati

rudninski in živalski, so najboljše, najbolj zanesljivo in najcenejše gnojilo z fosforno kislino za zemljo vsake vrste.

Množina fosforove kisline zajamčena. Hitro učinkovanje, največji pridelek.

Vse vrste superfosfatov, kakor amoniak, kali-, solitarski-superfosfati se dobi v tovarnah umetnih gnojil, pri trgovcih, kmetijskih zadrugah in društvih. 16—13

Pisarna v Pragi, Graben 17.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-17

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog 31. decembra 1907:
čez 13 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 31. decemb. 1907:
čez 64 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
preje: Gradišče št. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1907: K 13,365.881'08 — Denarni promet v letu 1907: 64,812.603'92

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1907.

249, x—16

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

Odborniki:

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž. in dež. poslanec itd.
Anton Kobi,
trgovec in pos. na Bregu.
Frančišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.

Karol Kaushegg,
veleposestnik v Wildonu.
Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Anton Belec,
posestnik podjetnik in trgovec v St. Vidu ad Ljubljano.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju, svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.
Ivan Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.
Gregor Šilbar,
župnik na Rudniku.